

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Ustawodawczej

Data posiedzenia: 14 lipca 2009 r.

Nr posiedzenia: 216

Posiedzeniu przewodniczył: senator Piotr Zientarski – przewodniczący komisji.

Porządek posiedzenia: 1. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2009 r. dotyczącego ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego i ustawy – Kodeks karny wykonawczy (*sygnatura akt P 11/08*).

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Zbigniew Cichoń, Stanisław Gogacz, Leon Kieres, Bohdan Paszkowski, Krzysztof Piesiewicz, Grażyna Sztark, Marek Trzciniński oraz Piotr Zientarski,

– przedstawiciele Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu: Marek Jarentowski, Beata Mandylis, Tomasz Starski.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 kwietnia 2009 r. dotyczącego ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego i ustawy – Kodeks karny wykonawczy (*sygnatura akt P 11/08*) omówiła przedstawicielka Biura Legislacyjnego Beata Mandylis. Wyjaśniła, że Trybunał orzekł o niezgodności art. 1 pkt 15 ww. ustawy z art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 i 2 Konstytucji RP przez to, że został uchwalony przez Sejm bez dochowania trybu wymaganego do jego wydania (niezachowanie konstytucyjnej zasady trzech czytań projektu ustawy).

„Zasada trzech czytań oznacza konieczność trzykrotnego rozpatrywania przez Sejm tego samego projektu ustawy w sensie merytorycznym, a nie tylko technicznym. Musi zatem występować »zakresowa tożsamość« rozpatrywanego projektu”, co oznacza związek poprawki z pewnym elementem bazowym, z tym, do czego ona się odnosi, a więc z projektem ustawy.

Tymczasem poselski projekt ustawy (druk sejmowy 2693/IV kad.), który w konsekwencji doprowadził do zmiany art. 148 §2, uzasadniano potrzebą ochrony przed przestępczością seksualną. W swym pierwotnym brzmieniu nie zawierał propozycji zmian ww. przepisu, nie był dyskutowany na posiedzeniach podkomisji ani komisji, ponieważ został zgłoszony jako poprawka, i to przerzucona z innego projektu (druk sejmowy 702/IV kad.). Poprawka uchyliła możliwość stosowania sankcji za kwalifikowane (związane z wzięciem zakładnika) zabójstwo z przedziału od 12 do 15 lat pozbawienia wolności. W związku z zawężoną sankcją (25 lat albo dożywotnie pozbawienie wolności), w stosunku do przestępców, którzy nie ukończyli 18 lat, sędzia pozbawiony został możliwości jakiegokolwiek miarkowania kary, ponieważ wobec nich nie można orzec kary dożywotniego pozbawienia wolności. Ponadto wyłączona została w tym przypadku też możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary, nawet w sytuacjach, gdy zgodnie z przepisami części ogólnej k.k. złagodzenie byłoby obligatoryjne. Oznacza to, że przestępców, którzy nie ukończyli 18 lat, można skazać tylko na karę 25 lat pozbawienia wolności, a pozostałych na 25 lat lub dożywotnie pozbawienie wolności, i żadne okoliczności nie mogą wpłynąć na złagodzenie kary. Senat próbował naprawić tą sytuację stosowną poprawką, lecz została ona odrzucona przez Sejm.

Zgodnie ze stanowiskiem Biura Legislacyjnego interwencja ustawodawcy nie jest obligatoryjna, bowiem na skutek orzeczenia Trybunału zniesiono kwalifikowany typ zabójstwa, a za czyny, które

wyczerpują znamiona dotychczasowego zabójstwa kwalifikowanego, sądy mogą wymierzać zarówno karę 25 lat lub dożywotniego pozbawienia wolności, jak i karę od 8 do 15 lat pozbawienia wolności; jednocześnie pozostawia się im możliwość miarkowania wysokości kary, w tym jej nadzwyczajnego łagodzenia.

Jeśli jednak ustawodawca zechciałby przywrócić normę obowiązującą przed uchwaleniem zakwestionowanego przepisu, to należałoby dokonać stosownej nowelizacji, która sprowadzałaby się do wprowadzenia do art. 148 nowego §2¹ w brzmieniu identycznym jak §2 z sankcją o treści stanowiącej, iż sprawca zabójstwa kwalifikowanego „podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 12, karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności”.

Mając to na uwadze, senator Piotr Zientarski zgłosił wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej mającej na celu wykonanie tego wyroku. Wskazał, iż w ten sposób osiągnie się to, co miało nastąpić dzięki zgłoszonej, ale niestety odrzuconej przez Sejm, poprawki senackiej.

Komisja jednogłośnie przyjęła przedstawiony wniosek (6 głosami za).

Do reprezentowania komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy został upoważniony senator Piotr Zientarski.

Konkluzja Komisja wnosi o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w tej sprawie.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich.